

# POWSTANIE STYCZNIOWE



**Pakiet edukacyjny  
Muzeum Historii Polski**



## Rocznice

W dwudziestoleciu międzywojennym pamiętano o rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego. Obchodzono ją uroczysto i bardzo różnorodnie. W wielu uroczystościach brali udział weterani Powstania.

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi dotyczącymi obchodów w latach 1923, 1928, 1933, 1938. Na podstawie fotografii, artykułów prasowych, afiszów i plakatów uzupełnij mapę myśli. Uwzględnij w niej następujące zagadnienia:

- ♥ Jakiego rodzaju wydarzenia były organizowane?
- ♥ Gdzie odbywały się uroczystości?
- ♥ Kto był organizatorem wydarzeń?
- ♥ Jaki był udział weteranów w obchodach?
- ♥ Do kogo skierowane były poszczególne wydarzenia?

## 1923

+ 60-ta rocznica powstania.  
Staraniem komitetu obchodowego komendantu-ry miasta Lwowa obchodzono uroczystość w niedzielę, 21 b. m., 60-tą rocznicę powstania styczniowego.  
O godz. 11 i pół odbyło się nabożeństwo w kościele katedralnym, które odprawił dziekan ks. Bogucki. W nabożeństwie wzięli udział uczestnicy powstania, generał Jędrzejewski, wojewoda Grabowski, przedstawiciele miasta i władz oraz korpus oficerski. Sztafki powstańcze niesły oficerowie i kadeci. W kościele skauści i kadeci utworzyli szpaler. Przed katedrą ustawiona kompania kadetów oddała honory wojskowe.  
Po nabożeństwie odbył się przed ratuszem przemarsz skautów i korpusu kadetów przed powstańcami 63-go roku.  
Następnie odbyła się akademja w sali ratuszowej, którą zagał jen. Stanisław Haller. Resztę programu akademji wypełniły popisy chóru „Echa”, odczyt prof. Zakrzewskiego, deklamacja wiersza, napisanego przez powstańca Benedyktowicza, oraz hold skautów i kadetów, oddany powstańcom.  
O godz. 15-ej odbyło się uroczyste przedstawienie w teatrze miejskim. Słowo wstępne wygłosił komendant korpusu kadetów Machalski, poczem kadeci, wśród oklasków publiczności, oddali hold powstańcom. Po deklamacji wiersza Benedyktowicza odegrano „Straszny dwór” Moniuszki. (P. A. T.)

**Rocznica  
powstania Styczniowego**  
Wczoraj teatr Rozmaitości dał przedstawi-  
wienie na uroczysty obchód sześć-  
dziesiątej rocznicy powstania Styczni-  
owego. Przemawiał prezes weteranów  
63 r. Świąciecki. Obecny był Prezy-  
dent Rzeczypospolitej.  
O nastroju obchodu oraz o wyborze  
utworu dramatycznego pomówimy ju-  
tro osobno. St. P.

Rocznica powstania Styczniowego, „Gazeta  
Warszawska”, nr 23/1923, z 24 stycznia 1923 r.

60-ta rocznica powstania, „Kurier Warszawski”,  
wyd. wieczorne, nr 22/1923, z 22 stycznia 1923 r.

PAŃSTWOWE SEMINARJA NAUCZYCIELSKIE  
ŻEŃSKIE I MĘSKIE  
URZĄDZAJĄ

w Niedzielę dnia 21 Stycznia 1923 roku o godzinie 4-ej po południu w sali kino-teatru „CORSO”

OBCHÓD  
STYCZNIOWY

OBRAZ SCENICZNY z 1865 roku w 5-ch odsłonach  
p. EUGENJI LESNIEWSKIEJ.

CHÓR Seminarjum Żeńskiego „PIEŚŃ”

Szczegóły w programach. Ceny miejsc od 500 do 2500 marek.

Bilety wcześniej do nabycia w „Potrzebach Szkolnych” Lubelska 44, w Niedzielę od 12 w kasie.

23  
I

23  
I

W SALI KINO-TEATRU „CORSO”

We Wtorek dn. 23 Stycznia 1923 r.

POLSKIE TOWARZYSTWO GIMNAST. „SOKÓŁ”

ku uczczeniu 60 rocznicy

POWSTANIA STYCZNIOWEGO

urządza

UROCZYSTA  
AKADEMJE

na program której złożą się:

- |  |   |
|--|---|
| 1. Część koncertowa:<br>Orkiestra Tow. Muz.-Dram. „Lutnia”<br>P. Jadwiga Zalewska (dyrygentka)<br>P. Iwanowska-Płoszko (kontrabas) | CHÓR Seminarjum Żeńskiego „PIEŚŃ”<br>2. Przemówienia<br>3. Pokazy gimnastyczne<br>Żywy obraz: „CZUWAJ”. |
|--|---|

SZCZEGÓŁY W PROGRAMACH.

Początek punktualnie o godzinie 8-ej wiecz. — 15 minut po ósmej sala zostanie zamknięta.

Sala ogrzana. Szatnia w miejscu. Ceny miejsc: od 500 do 5000 mk.

Bilety wcześniej do nabycia w sklepie P. NIECZYKOWICZÓW — Lubelska 12, a w dzień Akademii od 6 i 8 wiecz. w kasie Teatru „CORSO”.

23  
I

23  
I

DNIA 21 STYCZNIA 1923 R.  
W SZKOLE LUBELSKIEJ  
ODBEDZIE SIĘ

OBCHÓD ROCZNICY  
POWSTANIA  
1863 ROKU

Urządzony staraniem

7 LUB. DRUŻ. HARC. im. ANDRZEJA MAŁKOWSKIEGO

Początek o godz. 18-ej popołudniu. Szczegóły w programach.

CENY MIEJSC od 300 do 1500 MK.

Druk J. Popieła—Lublin, Krak.—Przedm. 60.

Ku uczczeniu 60-ej rocznicy wybuchu powstania  
styczniowego 1863 roku,

W DNIACH, 21-60 i 22-60 STYCZNIA R. B.

odbędzie się

UROCZYSTE  
OBCHÓD

z następującym programem:

W niedzielę, 21 stycznia o godz. 1 p. p.  
w sali kino-teatru „MODERNE”

**ODCZYT** prof. WŁODZIMIERZA FISZERA:  
„O ZNACZENIU POWSTANIA STYCZNIOWEGO”.  
(wejście bezpłatne).

O godz. 2-ej popoł. w sali kino-teatru  
„OGNISKO”.

**AKADEMJA  
dla żołnierzy.**  
(Wejście tylko dla żołnierzy.)

Komitet uprasza Sz. Obywateli miast Siedlec o możliwie ozdobne udekorowanie balkonów i okien barwanymi i emblematami państwowymi.

W poniedziałek, 22 stycznia o g. 10 r.  
uroczysta Msze Św. celebrować będzie J. E. Ks.  
Biskup Czesław Sokolowski. O godz. 11 min. 15 de-  
filada wojskowa przed weteranami przy Komendzie  
Placu. O godz. 8-ej wiecz. w sali kina „OGNISKO”

**AKADEMJA**

z łaskawym współudziałem artystki  
opery warszawskiej, p. Mankiewicz-  
czówny i artysty teatru „Reduta”,  
p. Kochanowicza oraz sił miejsc.

Wejście od 1000 do 5000 mk.

Szczegóły w programach.

Komitet obchodu powstania styczniowego.

Druckerei des „WIRTSCHAFTS”-Verlages.

# 1928

W dniu 21 stycznia 1928 r.  
w sali B-ci Wiązowskich w Sarnach  
odbędzie się z okazji rocznicy

## Powstania Styczniowego

### UROCZYSTA AKADEMJA

#### PROGRAM AKADEMJI:

- 1) SŁOWO WSTĘPNE p. Teodor Montwill
- 2) ODCZYT p. Roman Krutkopyd
- 3) CHÓR p. Suchozanetta
- 4) SPIEW solo p. Dr. Naruszewiczowa
- 5) MUZYKA (fortepian i skrzypce) p. W. Wysomiński i p. Lentowska
- 6) DEKLAMACJE p. Jablonski
- 7) MUZYKA (solo) p. Wysomiński
- 8) CHÓR p. Suchozanetta

9) ORKIESTRA

**Początek punktualnie o godz. 4 popoł.**

Bilety dla dorosłych 1 zł. dla uczącej się młodzieży i żołnierzy (szereg.) 50 gr.

Przedruk z „Kuriera Warszawskiego”

### W KRAKOWIE.

W dniu wczorajszym w Krakowie o godz. 12-ej w poł. z okazji rocznicy powstania styczniowego odbyła się na Rynku Krakowskim uroczysta zmiana warty, poczem z pod odwachą ruszył pod dom powstańców pochód, złożony z oddziałów wojskowych i przysposobienia wojskowego, młodzieży szkolnej i tłumu publiczności. Na czele pochodu szedł korpus oficerski przedstawiciele magistratu, władz szkolnych i t. d.

### W WARSZAWIE.

Wczoraj o godzinie 15-ej odbyła się w salach Filharmonji wielka akademja, urządzonej przez Ligę Mocarstwowego Rozwoju Polski z okazji rocznicy powstania 1863 r. Przemawiali pp. prof. Sujkowski, prof. Makowski i wice dyr. Banku Polskiego dr. F. Młynarski.

Rocznica powstania 1863 r.,  
„Kurier Polski”, nr 23/1928, z 23 stycznia 1928 r.

polona.pl

### = 65-ta rocznica powstania styczniowego.

Wczoraj o godz. 3-ej po poł. w wielkiej sali Filharmonji warszawskiej odbyła się uroczysta akademja z okazji 65-ej rocznicy Powstania styczniowego, zorganizowana staraniem stołecznego komitetu „Ligi mocarstwowego rozwoju Polski”.

Na tle stylowo udekorowanej estrady przemawiali pp.: b. minister prof. A. Sujkowski, b. minister W. Makowski oraz dyr. Banku Polskiego F. Młynarski, którzy dali krótki rys obecnej z dnia na dzień wzrastającej potęgi państwa polskiego.

Orkiestra Filharmonji warszawskiej, pod dyrekcją p. J. Ozimińskiego, oraz produkcje solowe pań Polińskiej-Lewickiej, Rabcewiczowej, oraz pp. Janowskiego i Jaracza uzupełniły akademję.

Po skończonej uroczystości zebrani, w ilości około trzech tysięcy osób, udali się pochodem na mogilę Nieznanego Żołnierza, gdzie został złożony wieniec od Ligi mocarstwowego rozwoju Polski.

65-ta rocznica powstania styczniowego,  
„Kurier Warszawski”, wyd. poranne, nr 23/1928, z 23 stycznia 1928 r.

### = W rocznicę powstania 1863 r.

Komisja oświatowo-kulturalna Koła uczniów i praktykantów handlowych w Związku pracowników handlowych organizuje d. 22 b. m., o godz. 11 przed południem, w sali Związku „poranek styczniowy” ku uczczeniu rocznicy powstania 1863 r. Wykonawcami programu będą pp. Fr. Konieczny, Bol. Zemsta, J. Plichtówna i J. Nitubiczówna.

Delegacja młodzieży handlowej zaprosi na ten poranek weteranów 1863 r.

W rocznicę powstania 1863 r., „Kurier Warszawski”,  
wyd. wieczorne, nr 20/1928, z 20 stycznia 1928 r.

# 1933

## — Pochód pod krzyż Traugutta.

W przeddzień 70-ej rocznicy powstania styczniowego, t. j. 21 b. m., odbędzie się tradycyjny pochód pod krzyż Traugutta.

Manifestację tę urządza sekcja pochodowa komitetu obchodu 70-lecia powstania styczniowego, której pierwsze posiedzenie odbędzie się dziś o godz. 7 w. w lokalu Federacji polskich związków obróńców ojczyzny (Nowy Świat 35).

Organizacje, które nie otrzymały zaproszenia i pragną wziąć udział w tej manifestacji narodowej, mogą wysłać swoich przedstawicieli na to posiedzenie.

Pochód pod krzyż Traugutta, „Kurier Warszawski”, wyd. wieczorne, nr 10/1933, z 10 stycznia 1933 r.

## Program uroczystości 70-lecia Powstania Styczniowego

Pod wysokim protektoratem P. Prezydenta R. P. i Pierwszego Marszałka Polski i pod honorowym Przewodnictwem P. Marszałkowej Piłsudskiej odbędzie się w dniach 21-go i 22-go stycznia uroczysty obchód 70-lecia Powstania Styczniowego z programem następującym:

**Sobota, 21 stycznia:**  
Godz. 12 — Otwarcie Wystawy Powstania Styczniowego w Muzeum Narodowym.  
Godz. 17.30 — Zbiórka Organizacji i Stowarzyszeń na Placu Piłsudskiego.  
Godz. 18 — Pochód pod krzyż Traugutta na stokach Cytadeli.

**Niedziela, 22 stycznia:**  
Godz. 9.30 — Nabożeństwo w katedrze św. Jana.  
Godz. 10.30 — Defilada kompanii honorowych i pocztów sztandarowych Organizacji i Stowarzyszeń przed Weteranami 1863 r.  
Godz. 11 — Pochód Krakowskim Przedmieściem, Nowym Światem, ul. Książęcą na ul. Smolną Dolną pod dom, w którym mieszkał Traugutt przed aresztowaniem.  
Godz. 11.30 — Odsłonięcie pamiątkowej tablicy.  
Godz. 12 — Pochód do Belwedru.

Program uroczystości 70-lecia Powstania Styczniowego, „Kurier Poranny”, nr 20/1933, z 20 stycznia 1933 r.

## — 1863 — 1933.

Dziś i jutro, w 70-cio lecie wybuchu Powstania Styczniowego, według ustalonego przez specjalny komitet pod protektoratem P. Prezydenta Rzplitej i p. ministra spraw wojsk. programu, odbędzie się obchód ku czci ostatniego przed odzyskaniem niepodległości polskiego czynu zbrojnego i żyjących po dziś dzień weteranów 1863 r.

O godz. 12-ej w południe w Muzeum narodowym odbędzie się otwarcie wystawy powstania 1863 r. Następnie o godz. 5 min. 30 po poł. w programie obchodu przewidziany jest pochód z pl. Piłsudskiego do Krzyża Traugutta na stokach Cytadeli.

Jutro, w niedzielę po uroczystym nabożeństwie o godz. 9 min. 30 rano w katedrze św. Jana — odbędzie się defilada kompanii honorowych i pocztów sztandarowych organizacji i stowarzyszeń przed weteranami 1863 r. Defilada odbędzie się o godz. 10 min. 30, poczem rozpocznie się pochód Nowym Światem, Książęcą do ul. Smolnej Dolnej przed dom, w którym mieszkał Romuald Traugutt.

Odsłonięta tam będzie pamiątkowa tablica.

1863-1933, „Kurier Warszawski”, wyd. poranne, nr 21/1933, z 21 stycznia 1933 r.

## OBYWATELE!

W dniu 22 stycznia r. b. przypada 70-cioletnia rocznica Powstania Styczniowego.

W dniu tym w 1863 roku najlepsza część Narodu Polskiego porwała za broń, by wywalczyć wolność lub zginąć chlubnie śmiercią ofiarną.

W ciągu dwóch blisko lat trwała ta nierówna, bohaterka walka z przemożnym wrogiem. Najlepsi synowie Polski poległ na polu chwały lub poszli na Sybir na długie lata tułaczki.

Lecz krew przelana nie poszła na marne: my, dzisiejsze pokolenie, zbieramy jej słodkie wolności owoce! Garstka tych bohaterów z 1863 roku, dziś już sędziwych staroów, jeszcze żyje wśród nas.

OBYWATELE! By złożyć tym starcom — bohaterom należny hołd i godnie uczcić czyn 63 roku w całej Polsce w rocznicę 22 stycznia odbędzie się uroczyste obchody.

W GRAJEWIE ROCZNICĘ TĘ UCZYNIMY W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

I.

Odbędzie się uroczyste nabożeństwo:

O godzinie 10-ej rano w kościele parafjalnym

9.30 „ w synagodze.

II.

O godzinie 12.30 w południe uroczysty

## Obchód

w SALI PARAFJALNEJ, na który złożą się: Odczyt, deklamacja, koncert orkiestry 9 pułku Strzelców konnych.

Wejście 20 gr. od osoby.

W związku z powyższą uroczystością uprasza się Obywateli miasta o udekorowanie domów chorągwiarni o barwach narodowych.

KOMITET.

Drżkasia Piłko, Grajewo



polona.pl

## Ku czci Poległych Bohaterów 63 r.

W związku z 70 rocznicą powstania styczniowego p. Prezydent Rzplitej wszystkim Poległym i Zmarłym Powstańcom nadal

Nadaje Krzyż Niepodległości z Mieczami Poległym i Zmarłym Powstańcom 1863, jako symbol uznania ich zasług w walce o Niepodległość Polski. Odnaczenie to winno być zawieszane na Krzyżu Traugutta na stokach Cytadeli w Warszawie.

(—) ALEKSANDER PRYSTOR,  
Przew. Rady Ministrów

(—) IGNACY MÓŚCICKI,  
Prezydent Rzeczypospolitej

Warszawa, 21 stycznia, 1933 r.

Jednocześnie komitet Krzyża i Medalu Niepodległości upoważnił gen. Rydza-Smigłego do przeprowadzenia tej dekoracji.

Ku czci Poległych Bohaterów 63 r., „Polska Zbrojna”, nr 21/1933, z 21 stycznia 1933 r.

„HEJ STRZELCY WRAZ NAD NAMI ORZEŁ BIAŁY!”

Siedemdziesiąt pięć lat mija od chwili,  
kiedy z tą pieśnią na ustach poszli w krwawy bój  
**O WOLNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ PAŃSTWA POLSKIEGO**

## BOHATEROWIE POWSTANIA STYCZNIOWEGO.

Tyleż lat mija od czasu, gdy naród polski zdając egzamin ze swej ofiarności dla ukochanej Ojczyzny zrozumiał, że tylko regularna armia może przeciwstawić się potężnym zaborcom.

Siedemdziesiąt pięć lat mija od chwili, gdy w dziejach narodu polskiego rozpoczęła się nowa era niepodległościowa, która wzmocniona duchem tradycji walk i ofiarności naszych przodków wydała najwspanialszy owoc - Niepodległość naszej Ojczyzny.

**O ojców naszych groby ostrząc stal na stos  
rzuciły swój życia los - LEGIONY PIŁSUDSKIEGO.**

Dziś w siedemdziesiątą piątą rocznicę ośmiatniego wyrazu buntu przeciw gwałtom zaborców dokonanych na naszej Ojczyźnie, składamy hołd Wszystkim Tym, którzy złożyli swe życie w ofierze i Tym, którzy po dziś dzień sęziwym włosem przypominają nam akt bezgranicznego oddania i poświęcenia się dla Ojczyzny.

Niechaj więc nikogo nie braknie w dniu 22 stycznia w świątyni parafialnej rz. kał. o godz. 9-tej na uroczystym nabożeństwie urządzonym staraniem Polskich Organizacji:

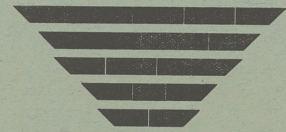
ZWIĄZEK LEGIONISTÓW      TOW. GIMN. „SOKÓŁ”  
ZWIĄZEK STRZELECKI      ZWIĄZEK REZERWISTÓW  
ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO.

# Związek Nauczycielstwa Polskiego w e L w o w i e.

zaprasza na

## ODCZYT

w sobotę, dnia 21-go stycznia 1933. o godz. 19-ej



W lokalu własnym przy ul. Jagiellońskiej 20. I p.

**WSTĘP WOLNY.**



### PROGRAM OBCHODU: Niedziela, dn. 22. stycznia 1933 r.

- |  |   |
|--|---|
| Godz. 9 <sup>00</sup> Nabożeństwo w Katedrze Pozn. odprawi J. E. Ks. Biskup Dymek  | Godz. 10 <sup>30</sup> Złożenie wieńca na grobie Płk. Galliera powstańca z r. 1863 na Starym Cmentarzu św. Marcina przy ul. Towarowej |
| Godz. 9 <sup>45</sup> Defilada przed Weteranami z roku 1863 na placu Tumskim<br>Przyjęcie Weteranów z roku 1863 przez J. E. Ks. Kardynała Prymasa i Pana Wojewodę Poznańskiego | Godz. 12 <sup>00</sup> Uroczysta Akademia w sali kina „Słońce” transmitowana przez Radio Poznańskie (wstęp bezpłatny)                 |
|  | Godz. 16 <sup>00</sup> Odwiedzenie Weteranów przez członków Komitetu  |

Komitet uprasza Szan. Obywatelstwo Stoł. m. Poznania o udekorowanie w tym dniu okien nalepkami i o wywieszenie sztandarów.

## Obywatele!

W sobotę d. 22 stycznia 1938 r. jako w 75 rocznicę wybuchu wielkopomnego w dziejach walk o niepodległość Powstania Narodowego 1863 r., za spokój duszy ROMUALDA TRAUGUTA i za spokój dusz Bohaterów, poległych na polu walki, straconych przez najeźdźcę, oraz zmarłych w kraju i na wygnaniu odprawione zostanie

o godz. 8<sup>30</sup> w kościele na Wolance

### Uroczyste Nabożeństwo Żałobne

na które zapraszamy Przedstawicieli Władz, Urzędów, Związków, Stowarzyszeń i Zakładów.

Do wszystkich Obywateli Zagłębia Naftowego zwracamy się z apelem i z gorącą prośbą by w dniu tym udekorowali flagami państwowymi lokale Władz, Instytucji oraz domy prywatne. W wigilię Uroczystości, w piątek d. 21 stycznia o godz. 18 w sali TOW. GIMN. „SOKÓŁ” odbędzie się

## AKADEMIA

dla Członków organizacji i związków kombatanckich, strzeleckich, gimnastycznych, harcerskich i sportowych.

Uporządkowane Oddziały wchodzi na salę bezpłatnie.

Federacja Związków  
Obrónców Ojczyzny  
w Borysławiu.

Sam. Baon.  
Związku Strzeleckiego  
w Borysławiu.

Borysław, w styczniu 1938.

polona.pl

## ŁÓDŹ (Tel. od nasz. koresp.)

W 75-tą rocznicę powstania. Prezydent m. Łodzi, Mikołaj Godlewski, w związku z 75-tą rocznicą powstania Styczniowego, wystosował, w imieniu zarządu miejskiego do jedyne go pozostałego przy życiu w Łodzi weterana powstania, por. Władysława Hardego, pismo z wyrazami czci i hołdu. Do pisma tego prezydent miasta dołączył podarek w kwocie 100 zł.

## Z KRAKOWA

(Tel. od naszego koresp.)

75 rocznica Powstania Styczniowego. W sobotę jako 75-rocznicę Powstania Styczniowego odbyło się szereg uroczystości. Rano w kościele Mariackim ks. infułat Kulinowski odprawił Mszę św. za duszę uczestników Powstania, na którym byli obecni przedstawiciele władz, różnych organizacji ze sztandarami oraz tłumy publiczności. Pienią religijne wykonał chór „Echo” a po nabożeństwie odśpiewano w kościele „Boże coś Polskę”. Z kościoła udali się przedstawiciele władz oraz liczny korpus oficerski na cmentarz Rakowiecki na grób Powstańców, gdzie złożono kilka wieńców od Dowództwa Korpusu, województwa i Zarządu miasta. Orkiestra wojskowa odegrała hymn z „Dymem pożarów” po czym wygłosił przemówienie jen. Narbutt-Luczyński i prezydent miasta dr. Kaplicki. Dalszy ciąg uroczystości odbył się w Muzeum narodowym, gdzie otwarto wystawę pamiątek z Powstania styczniowego. Wieczorem w teatrze im. Słowackiego odbyło się przedstawienie „Gałązki rozmarynu” Zygmunta Nowakowskiego poprzedzone częścią koncertową oraz odczytaniem przez artystę Białkowskiego wyjątku z dzieła marszałka Piłsudskiego o roku 1863.

## Z ŁODZI

(Tel. od naszego koresp.)

W 75-lecie powstania styczniowego. W sobotę odbyły się w Łodzi pierwsze uroczystości w ramach obchodu 75 rocznicy powstania styczniowego. We wszystkich szkołach wygłoszone zostały pogadanki

## Z POZNANIA

(Tel. od naszego koresp.)

W 75-lecie powstania. W związku z obchodem 75 rocznicy Powstania Styczniowego miasto w sobotę zostało przybrane chorągwiami o barwach narodowych. Uroczystą Mszę św. odprawił w Kolegiacie poznańskiej ks. prałat Steinmetz, prepozyt Kolegiatu. W nabożeństwie wzięli udział przedstawiciele władz z wojewodą Maruszewskim na czele, poczty sztandarowe, organizacje powstańcze i sztandar weteranów 1863 r. Po nabożeństwie złożono wieńce na grobach weteranów 1863 roku. Po południu o godz. 18 min. 15 odbyła się uroczysta akademia w auli uniwersytetu poznańskiego.

## ZE LWOWA

(Tel. od naszego koresp.)

Rocznica powstania. W katedrach obrządku rzymsko-katolickiego i ormiańskiego oraz w świątyniach innych wyznań odbyły się nabożeństwa, a po nich przed tablicą Traugutta, wmurowaną w dzwonnicy O.O. Bernardynów odbyło się uczczenie pamięci poległych i zmarłych powstańców 1863 roku. Hołd powstańcom złożył jen. Salicki. Orkiestra wojskowa odegrała hymn wojskowy. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz, 2 kompanie korpusu kadetów, pluton straży ogniowej, oraz związki i organizacje b. wojskowych ze sztandarami. Wartę honorową przed tablicą pełniło przysposobienie wojskowe szkół średnich.

„Kurier Warszawski”, nr 22/1938,  
z 23 stycznia 1938 r.

## = Konferencja, poświęcona dziejom powstania styczniowego

W drugim dniu obrad konferencji, zorganizowanej przez Tow. miłośników historii w Warszawie, referaty wygłosili: prof. Bałaban — o Żydach w powstaniu, dyr. Konarski — o archiwaliach, dotyczących powstania w archiwach państwowych, dr. Rudzka — o biografistyce 1863 r., dr. Kieniewicz — o Galicji w powstaniu, dyr. Wojtkowski — o zaborze pruskim w powstaniu, dr. Widerszal — o powstaniu styczniowym w dziejach Słowian bałkańskich, Rumunów i Czechów, insp. mjr. dypl. Kozolubski — o prowadzeniu wojny w r. 1863, dr. Oppman — o zagadnieniu wojny ludowej w powstaniu, dr. Płoski — o taktyce oddziałów powstańczych. Nad poszczególnymi referatami wywiązała się ożywiona dyskusja, zwłaszcza zaś nad referatami, dotyczącymi strony wojskowej powstania. Syntetyczny pogląd na powstańczą akcję militarną dał mjr. Laskowski.

„Kurier Warszawski”, wyd. wieczorne,  
nr 23/1938, z 24 stycznia 1938 r.

## = Dekoracja weteranów z 1863 r.

Wicekomisarz rządu p. K. Jurgielewicz udekorował w imieniu Pana Prezydenta Rzplitej krzyżami oficerskimi orderu Odrodzenia Polski w prywatnych mieszkaniach, sześciu weteranów z 1863 r., którzy nie byli w stanie wziąć osobiście udziału w uroczystościach dekoracyjnych, jakie się w tym dniu odbyły w salonach prezydium Rady ministrów.

Udekorowani są pp.: Walery Adamski, Maria Petkowska, Antoni Bronikowski, Mikołaj Ceglowski, Ludwik Królikowski i Teodor Wykrętowicz.

Najmłodszy z nich ma 93 lata, najstarszy 103 lata.

*Dekoracja weteranów z 1863 r.,  
„Kurier Warszawski”, wyd. poranne,  
nr 25/1938, z 26 stycznia 1938 r.*

## W 75 rocznicę powstania styczniowego

Wydział Oświaty i Kultury Zarządu Miejskiego w związku z 75-letnią rocznicą Powstania Styczniowego organizuje szereg popularnych koncertów — Akademii.

Dnia 22-go b. m., o godz. 19-ej odbędzie się Koncert-Akademia w sali Szkoły Powszechnej przy ul. Św.

Wincentego nr. 80. Tego samego dnia, o godz. 20-ej odbędzie się Koncert-Akademia w sali świetlicy miejskiej przy ul. Hipotecznej nr. 8. Dnia 23-go b. m. w niedzielę odbędzie się trzy Koncerty-Akademie, mia nowicie o godz. 17-ej w sali Szkoły Powszechnej przy ul. Modlińskiej nr. 21, o godz. 18-ej w sali Gimnazjum Miejskiego przy ul. Rozbrat nr. 26 oraz o godz. 19-ej w Sali Szkoły Powszechnej przy ul. Elbląskiej nr. 51.

W poniedziałek dnia 24-go b. m., o godz. 20-ej odbędzie się Koncert-Akademia w sali Szkoły Powszechnej przy ul. Zagórnej nr. 9. W Koncertach-Akademiiach obiecali współdziałać najwybitniejsi artyści stolicy.

W sobotę, dnia 23.1 r. b. odbędzie się uroczyste otwarcie Muzeum Narodowego w Warszawie wystawy cykli rysunkowych Grottgera oraz wystawy druków i rękopisów z okresu Powstania Styczniowego. Obydwie wystawy potrwać tylko miesiąc i będą dostępne dla publiczności od niedzieli 23-go b. m.

„Robotnik”, nr 22/1938, z 22 stycznia 1938 r.

## Wieczór ku czci Artura Grottgera w obecności Marszałka Śmigłego - Rydza

Wczoraj w teatrze Narodowym odbył się uroczysty wieczór ku uczczeniu 100-lecia urodzin wielkiego malarza Powstania Styczniowego, Artura Grottgera.

Uroczystość zaszczyli swą obecnością protektor wieczoru Marszałek Śmigły - Rydz oraz minister spraw wojskowych gen. dyw. T. Kasprz. ki.

W czasie uroczystości przemówienia wygłosił minister oświaty prof. Świętosłowski, gen. Wieniawa - Długoszański oraz rektor U. J. P. Antoniewicz.

Referat historyczny o dziełach Artura Grottgera wygłosił doc. J. Starzyński.

Następnie zespół artystów teatru Narodowego odegrał fragmenty „Dyktatora” Żuławskiego.

O wieczorze tym napiszemy w jednym z najbliższych numerów obszerniej.

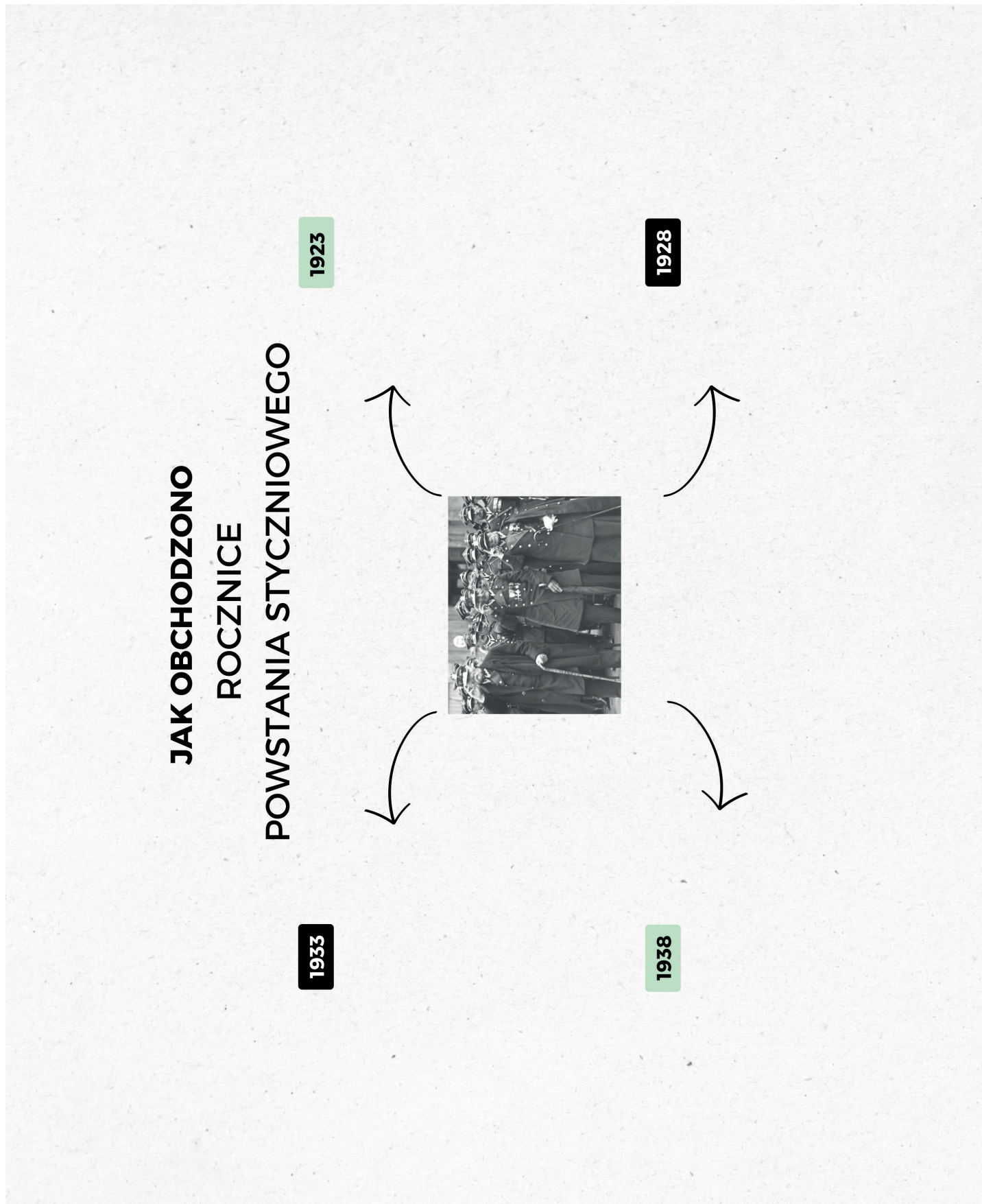
## Obraz Grottgera od społeczeństwa Warszawy dla Muzeum Narodowego

Komitet Przyjaciół Sztuki Polskiej organizuje powszechną zbiórkę na zakupienie cennego obrazu olejnego Artura Grottgera p. t. „Pozar dworku pod Miechowem w r.

1864”. Obraz ten, wartości 10.000 zł., ma być ofiarowany przez społeczeństwo Warszawy stołecznemu Muzeum Narodowemu.

„Polska Zbrojna”, nr 22/1938, z 22 stycznia 1938 r.

Mapa myśli (do uzupełnienia):



Kartę opracowała: Gabriela Sierocińska-Dec